

Порядченко Л.А.
Київський університет
імені Бориса Грінченка

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ НАСТУПНОСТІ У НАВЧАННІ ОПИСУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Уміння чітко, логічно і грамотно описати об'єкт чи подію, донести до співрозмовника певну думку, відстояти у словесній суперечці свою позицію – це справжнє мистецтво, яким володіє далеко не кожен з нас. Сенситивним періодом у становленні мовлення людини, у формуванні умінь правильно і чітко будувати свою думку, використовуючи для цього різноманітність засобів рідної мови є період дошкільного дитинства та початковий етап навчання у школі. Велике значення в розвитку мовлення і мислення дитини має робота над описом.

Проблематика навчання опису була предметом дослідження як у дошкільній (В.В.Гербова, А.Я.Зрожевська, С.В.Ласунова), так і в шкільній лінгвометодиці (О.П.Глазова, З.О.Доморацька, Л.М.Міненко, Г.І.Сорокіна, В.А.Собко).

Але, незважаючи на велику кількість досліджень, не завжди вчителі та вихователі мають достатні знання про опис як функціонально-смысловий тип мовлення, про особливості використання опису у процесі розвитку зв'язного мовлення дітей 5-6 річного віку.

Тому мета даної статті полягає у представленні інноваційних технологій навчання опису дітей 5-6-річного віку, що оптимізують процес засвоєння дітьми особливостей будови та побудови цього функціонально-смыслового типу мовлення та сприятимуть повноцінному використанню у власному мовленні всього мовностилістичного багатства рідної мови.

У процесі навчання першокласників опису як функціонально-сміслового типу мовлення має враховуватися, що: опис передбачає повідомлення про факти, дії, явища, які існують одночасно; значення одночасності в описі не допускає заміни часового плану; в описі як одному з видів монологічного висловлювання майже всі речення виконують одне й те саме комунікативне завдання – відповіді на запитання: “Який предмет?” [8].

Розв’язання проблеми наступності передбачає вдосконалення методичної системи навчання опису дітей 6-річного віку, яке має полягати: у поступальному продовженні природного **розвитку мовленнєвих навичок** дітей за рахунок подальшого навчання опису як функціонально-сміслового типу усного мовлення з його особливими синтаксичними конструкціями; в уточненні змісту навчання опису, який передбачає реалізацію перспективності й наступності в навчанні опису; в ознайомленні дітей з доступними для їх розуміння суттєвими ознаками опису як металінгвістичної одиниці, як одиниці мовлення; у введенні в активний словник дітей терміна “опис” та наповненні його відповідним лінгвістичним змістом; у забезпеченні осмислення та усвідомлення дітьми структурних особливостей опису та його істотних ознак, початковому формуванні поняття “опис” та систематизації знань про опис; у **формуванні вмінь**: 1) використовувати знання про опис **при побудові текстів-описів**; 2) **будувати висловлювання у формі опису**; 3) об’єктивувати описи як лінгвістичну одиницю вищого рівня; 4) здійснювати рефлексію над мовленням.

Такий підхід до створення методики забезпечує логічне продовження природного розвитку описового мовлення дошкільників з поступовим його ускладненням і переведенням у план довільності, навмисності, наміреності, усвідомленості; початкову реалізацію кінцевої мети навчання рідної мови – формування мовленнєвих умінь та їх автоматизацію, тобто сформованість мовленнєвих навичок.